

Ситницька Оксана Анатоліївна

Заступник міського голови з гуманітарних питань
Острозької міської ради
oksana.sytnycka@gmail.com

Коломийчук Наталія Михайлівна

к.е.н., доцент кафедри фінансів ТНЕУ
n.kolomyuchuk@tneu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Наша держава сьогодні перебуває на шляху перетворень, які полягають у направленості до євроінтеграційних процесів, вступі до євроінституцій, перш за все, в секторі фінансів та публічних адміністративних процедур, у поступовому переході до стандартів, які відповідають характеру цих інституцій. Поряд з загальносуспільними процесами, формування бюджетної політики в умовах демократичних погоджень має своєю основою суспільну згоду щодо її стратегічних напрямків і пріоритетів.

Процес створення бюджету (бюджетний процес) - це регламентована нормами права діяльність, пов'язана із складанням, розглядом, затвердженням бюджетів, їх виконанням і контролем за їх виконанням, розглядом звітів про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України.

Органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями (правами та обов'язками з управління бюджетними коштами) являються учасниками бюджетного процесу.

Організація бюджетного процесу в Україні регламентується Бюджетним кодексом України, рішеннями Верховної Ради України, місцевих рад та їх виконавчих органів. В умовах сьогодення питання удосконалення бюджетного процесу на місцевому рівні потребує особливої уваги та поглибленого дослідження. Адже нині бюджетна система нашої держави функціонує в умовах активного реформування багатьох галузей та впровадження аудиту ефективності у практику внутрішнього контролю на окремих стадіях бюджетного процесу. Усі стадії бюджетного процесу взаємопов'язані.

Не існує жодної країни в світі, в якій би створення бюджету на місцевому рівні відбувалося абсолютно відокремлено від процесу

складання та виконання основного бюджету держави. Безумовно, вони є і повинні бути пов'язаними. Проте, рівень самостійності органів місцевого самоврядування в плані організації бюджетного процесу є одним із найважливіших факторів, що характеризують ступінь фінансової децентралізації.

Бюджетний процес на місцевому рівні, а саме забезпечення функціонування його основних стадій регламентоване статтями 75-80 Бюджетного кодексу України. (рис.1).

Як відомо, в Україні розпочався процес децентралізації влади, який реалізується шляхом розподілу повноважень між центральними і регіональними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Цей процес зачіпає, перш за все, питання фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування в умовах реформування міжбюджетних відносин, бо саме органи місцевого самоврядування мають велику відповідальність щодо створення умов для розвитку господарської, культурної та соціальної діяльності, підвищення життєвого рівня територіальних громад, що стає можливим лише за наявності міцної фінансової бази місцевих органів та можливості ефективно управляти нею.

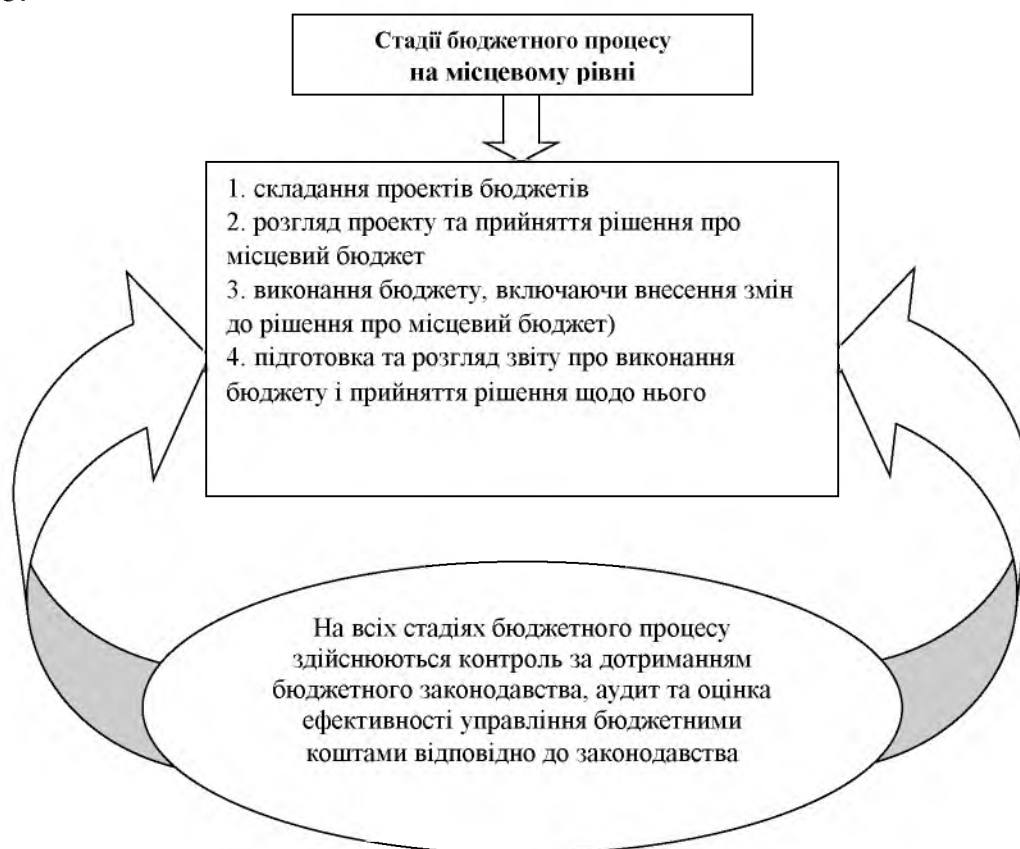

Рис. 1. Стадії бюджетного процесу.

Для здатності будь якої громади забезпечити виконання своїх повноважень, вона повинна володіти визначеним обсягом фінансових ресурсів, які необхідні для покриття власних витрат. Принцип фінансової самостійності є ключовим при формуванні бюджетів органів місцевого самоврядування. А оскільки громада є територіальною основою для створення та діяльності органів місцевого самоврядування, то при її формуванні доцільно враховувати податковий потенціал. Ймовірно, що формування фінансово самодостатніх адміністративно-територіальних одиниць потребує змін не тільки у податковому та бюджетному законодавстві, але й у територіальних розмірах громад, районів та регіонів.

Процес децентралізації бюджетних фінансів передбачає:

- зміну системи оподаткування, при якій змінюються питомі надходження на користь місцевих бюджетів;

- надання органами місцевого самоврядування більших повноважень в напрямку розробки та реалізації різноманітних програм соціально – економічного розвитку;

- зміну трансфертної політики, яка не зможе будуватись на радянському принципі „від кожного по можливостях – кожному по необхідності”;

Сьогодні, в умовах новітнього становлення економіки реформи міжбюджетних відносин зробили значний крок уперед: зазнали змін механізми бюджетного фінансування та адміністрування, прийнято відповідні зміни до законодавчих актів, що регулюють фінансову сферу на місцевому рівні.

Варто відмітити, що за умови вирішення більшості проблем усіх сфер господарської діяльності – законодавчих, організаційних, соціально-гуманітарних, місцеві бюджети у перспективі будуть отримувати достатній обсяг фінансових ресурсів для виконання усіх своїх повноважень, в тому числі і делегованих, а кожен окремий мешканець територіальної громади отримає нарешті достойне підвищення якості надання усього спектру послуг.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України. Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI;
2. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року ;
3. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. І. Дем'янчук. Острого: НУ «Острозька академія», 2013. 337 с.

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Роменська К.М. Бюджетний процес на місцевому рівні та його вдосконалення. *Фінансовий простір*. 2017 №1(25)-с.

6. Тарнай В. А. Кращі практики бюджетної прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування / В. А. Тарнай, С. І. Карелін, С. В. Корнилюк. – К. : Центр політичних студій та аналітики, 2015. 64 с.

7. Титар А. О. Зарубіжний досвід планування та прогнозування доходів місцевих бюджетів. *Управління розвитком*. 2013. № 16 (156). С. 14–16.

8. Фінанси місцевих органів самоврядування : навч. посіб. / В. А. Гром, А. В. Кулай. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2013. - 542 с.

Тарнавська Ірина Григорівна

Головний бухгалтер

Пісківської сільської ради Горохівського району

Волинської області

tarnavskairina1004@gmail.com

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Соціально-економічний розвиток регіонів залежить від фінансових ресурсів територіальних органів управління. Бюджетним кодексом України визначено систему фінансового забезпечення регіонів, основними джерелами яких є кошти бюджетів усіх рівнів (обласного, районного, міського, сільського, селищного) та фінансові ресурси підприємств і організацій усіх форм власності, місцезнаходження яких зареєстровано на відповідній території [1]. З метою збалансування бюджетів різних адміністративно-територіальних одиниць з державного бюджету надаються трансферти у формі дотацій і субвенцій. Обсяг трансфертних платежів залежить від індексу податкоспроможності регіону. Проте, основою наповнення місцевих бюджетів повинні служити податкові надходження, а органи місцевого самоврядування повинні бути зацікавлені у нарощенні власної дохідної бази, яка зростатиме при забезпеченні економічного потенціалу територій, тобто завдяки ефективній підприємницькій діяльності платників податків і зборів.

У 2007 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено Концепцію реформування місцевих бюджетів, де основним завданням